

16. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennia Derzhavnoi tsilovoi sotsialnoi prohramy «Molod Ukrainy» na 2016-2020 roky ta vnesennia zmin do deiakykh postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy» vid 18.02.2016 r. № 148.* : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-%D0%BF>.

17. *Rishennia Dnipropetrovskoi oblasnoi rady «Pro vnesennia zmin do rishennia oblasnoi rady vid 03 liutoho 2012 r. № 239-11/VI «Pro rehionalnu tsilovu sotsialnu prohramu «Molod Dnipropetrovshchyny» na 2012 – 2021 rr.» (zi zminamy)» vid 14.07.2017 r. № 201-9/VII.* : <http://oblrada.dp.gov.ua/>.

18. Romanenko O.R. *Finansy: pidruchnyk.* – K. : Tsentr navchalnoi literatury, 2009. – 312 s.

19. Sydor I.P. *Problemy realizatsii biudzhethnykh proham rozvytku ekonomichnoi diialnosti v Ukraini // Zbirnyk tez dopovidei III Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Finansove zabezpechennia diialnosti subiektiv hospodariuvannia», m. Kremenchuk 19-20.02.2015 r. - S. 141-144.*

20. *Sotsiolohichne doslidzhennia «Molod Ukrainy - 2015»* : <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/21068>.

21. *Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro Stratehiiu staloho rozvytku «Ukraina - 2020» // Ofitsiinyi visnyk Prezydenta Ukrainy. – 2015. – №2. – S. 14* : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

ДАНИ ПРО АВТОРІВ

Лисяк Любов Валентинівна, д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів

Зюзін Віталій, аспірант кафедри фінансів

Університет митної справи та фінансів

вул. Володимира Вернадського 2/4, м. Дніпро, 49000, Україна

e-mail: L_Lubov@ua.fm

ДАНИЕ ОБ АВТОРАХ

Лысяк Любовь Валентиновна, д.э.н., профессор, заведующая кафедрой финансов

Зюзин Виталий, аспирант кафедры финансов

Университет таможенного дела и финансов

ул. Владимира Вернадского 2/4, г. Днепр, 49000, Украина

e-mail: L_Lubov@ua.fm

DATA ABOUT THE AUTHORS

Lysiak Liubov V., Dr.Econ.Sc., Professor, Head of finance

Ziuzin Vitalij O., Ph.D. Student

University of Customs and Finance

2/4 Vladimir Vernadsky Str., Dnipro, 49000, Ukraine

e-mail: L_Lubov@ua.fm

УДК 336.146.07.:336.025.2

DOI: 10.5281/zenodo.1220699

КАЗНАЧЕЙСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Микитюк І.С.

Предметом дослідження є казначейський контроль як складова системи державного фінансового контролю.

Метою статті є визначення сутності, особливостей та елементів механізму казначейського контролю, обґрунтування ролі та місця в системі органів державного фінансового контролю.

Матеріали та методи - теоретичною основою написання статті є методичні підходи до сутності розвитку казначейського контролю у практиці органів Державної казначейської служби України. Методологічною основою дослідження є система загальнонаукових та спеціальних методів: діалектичного, системного аналізу, синтезу.

Результати дослідження. Визначено сутність казначейського контролю, особливості його проведення, висвітлено елементи механізму казначейського контролю та напрями його подальшого розвитку.

Галузь застосування результатів: організація та проведення наукових досліджень у сфері державного фінансового контролю, розробка рекомендацій щодо ефективного казначейського контролю.

Висновки. Аналіз результатів дослідження показав, що далеко не всі важливі аспекти інструментарію впровадження казначейського контролю нашли відображення у працях науковців. До сьогодні не існує єдиного підходу до визначення його сутності, розуміння відмінностей від інших видів фінансового контролю. Продовжуючи науковий пошук, доцільно зосередитися на прийомах використання казначейського контролю як практичного інструментарію забезпечення ефективного управління бюджетними коштами.

Ключеві слова: казначейство, фінансовий контроль, казначейський контроль, механізм казначейського контролю, принципи контролю.

КАЗНАЧЕЙСКИЙ КОНТРОЛЬ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ

Микитюк И.С.

Предметом исследования является казначейский контроль как составляющая государственного финансового контроля.

Целью статьи является определение сущности, особенностей и элементов механизма казначейского контроля, обоснования его роли и места в системе органов государственного финансового контроля.

Материалы и методы. Методологической основой статьи стали система общенаучных и специальных методов: диалектического, системного анализа, синтеза.

Результаты исследования. Систематизировано методологические подходы к пониманию сущности казначейского контроля, особенности его проведения, рассмотрено элементы механизма казначейского контроля и направления его развития.

Область применения результатов: организация научных исследований в сфере государственного финансового контроля, разработка рекомендаций по повышению эффективности казначейского контроля.

Выводы. Анализ результатов исследования показал, что не все важные аспекты инструментария внедрения казначейского контроля нашли отражение в научных трудах. Продолжая научный поиск, следует сосредоточить внимание на приемах использования казначейского контроля как практического инструментария обеспечения эффективного управления бюджетными средствами.

Ключевые слова: казначейство, финансовый контроль, казначейский контроль, механизм казначейского контроля, принципы контроля.

TREASURY CONTROL AS A COMPONENT OF STATE FINANCIAL CONTROL

Mykytyuk I.S.

The subject of the study is treasury control as a component of state financial control.

The purpose of the article is to define the essence, features and elements of the mechanism of treasury control, justifying its role and place in the system of state financial control bodies.

Material and methods. The methodological basis of the article was a system of general scientific and special methods: dialectical, system analysis, synthesis.

Results of the study. The methodological approaches to understanding the essence of the treasury control, the features of its implementation, systematization of the mechanism of the treasury control and the direction of its development are systematized.

Scope of the results: organization of scientific research in the sphere of state financial control, development of recommendations on improving the effectiveness of treasury control.

Conclusions. Analysis of the results of the research showed that not all important aspects of the toolkit for introducing treasury control were reflected in scientific works. Continuing the scientific search, we should focus on the methods of using treasury control as a practical tool for ensuring effective management of budgetary funds.

Key words: treasury, financial control, treasury control, mechanism of treasury control, principles of control.

Постановка проблеми. Державна казначейська служба України є важливим інструментом реалізації державної бюджетної політики і ключовою складовою системи державного фінансового контролю. Із становленням та розвитком Казначейства України сталося відокремлення нового виду контролю - казначейського. У зв'язку з цим теоретично і практично затребуваними є наукові дослідження сутності казначейського контролю, його ролі і місця в системі органів державного фінансового контролю, а також подальший розвиток теоретичних і методологічних основ організації і здійснення даного виду контролю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки опубліковано значну кількість наукових праць вітчизняних вчених і практиків, присвячених становленню, вдосконаленню та розвитку системи казначейства. Дослідженню питань розвитку казначейства як складової фінансової системи держави, що здійснює казначейське обслуговування державного та місцевих бюджетів присвятили свої праці такі науковці: С.О. Булгакова, О.Д. Василик, О.С. Даневич, О.П. Кириленко, В.П. Кудряшов, П.Г. Петрашко, В.І. Стоян, Н.І. Сушко, О.О. Чечуліна, В.М. Федосов, С.І. Юрій та інші.

Аналіз цих робіт засвідчує, що за рамками досліджень залишається така важлива і специфічна казначейська функція, як контроль. Проблеми контролю багато в чому обумовлені слабкістю методологічних та теоретичних основ його здійснення, більш того, до теперішнього часу відсутнє тлумачення категорії «казначейський контроль». Одна з основних причин ситуації, що склалася, полягає у відсутності наукових розробок щодо визначення сутності та змістовного наповнення поняття «казначейський контроль».

Мета статті – визначення сутності, особливостей та елементів механізму казначейського контролю, обґрунтування його ролі та місця в системі органів державного фінансового контролю.

Матеріали та методи – теоретичною основою написання статті є методичні підходи до сутності розвитку казначейського контролю у практиці органів Державної казначейської служби України, у тому числі друковані матеріали та інтернет-ресурси. В процесі їх опрацювання використано наукові методи аналізу та синтезу, систематизації, системного підходу та узагальнення.

Результати дослідження. Бюджетний кодекс, законодавчі та інші нормативно-правові акти, наділили органи Казначейства України значними повноваженнями із контролю за рухом і використанням бюджетних та позабюджетних коштів. Повноваження органів Казначейства відносно контролю за дотриманням бюджетного законодавства регламентуються статтею 112 Бюджетного кодексу України та Положенням про Державну Казначейську службу України, затверджених Постановою КМУ від 15 квітня 2015 року № 215. Відповідно до вимог цих документів Казначейство України здійснює в межах повноважень контроль за: веденням бухгалтерського обліку надходжень та витрат державного та місцевих бюджетів; складенням та поданням розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів фінансової і бюджетної звітності; бюджетними повноваженнями під час зарахування надходжень бюджету; відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розпису бюджету; відповідністю взятих розпорядниками бюджетних коштів зобов'язань відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі); відповідністю платежів узятим бюджетним зобов'язанням та відповідним бюджетним асигнуванням; дотриманням правил за операціями з бюджетними коштами в іноземній валюті; дотриманням порядку проведення лотерей з використанням електронних систем прийняття сплати за участь у лотереї в режимі реального часу; дотриманням розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, іншими клієнтами вимог законодавства у сфері закупівель в частині наявності, відповідності та правильності оформлення документів. [2]

У межах своїх повноважень органи Казначейства забезпечують організацію та координацію діяльності розпорядників коштів державного та місцевих бюджетів, інших учасників бюджетного процесу, здійснюють контроль за виконанням ними своїх повноважень, застосовують або здійснюють заходи впливу за порушення бюджетного законодавства.

Метою фінансового контролю, який здійснюється органами Державної казначейської служби України, є зменшення кількості та обсягів порушень бюджетного законодавства і недопущення використання бюджетних коштів не за призначенням; взяття зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів понад обсяги виділених бюджетних асигнувань. [3, с. 716]

Теорія і практика казначейського контролю базується на положеннях загальної теорії фінансового контролю. Але, слід зазначити, що казначейський контроль, як окрема галузь знань, має свій предмет, метод і специфічні прийоми дослідження. Досягнення своїх цілей казначейський контроль забезпечує тільки йому притаманними способами. Він користується обліковою інформацією і інструментарієм бухгалтерського обліку, прийомами економічного аналізу.

Основним завданням такого контролю є забезпечення своєчасного й повного надходження доходів до бюджету; законності та своєчасності фінансування заходів, передбачених видатковою частиною бюджету; належного виконання розпорядниками бюджетних коштів своїх зобов'язань; фінансової дисципліни в усіх органах управління, які беруть участь у виконанні бюджету.

Відтак, можна з впевненістю сказати, що органи казначейства здійснюють контроль за виконанням бюджетів на всіх етапах формування та використання бюджетних коштів, починаючи з відкриття бюджетних рахунків, прийняття зобов'язань, попередньої перевірки та оплати рахунків розпорядників та одержувачів бюджетних коштів і завершуючи підготовкою звітності про виконання бюджетів.

Казначейський контроль, як вид фінансового контролю, має як загальні, так і специфічні відмінності від фінансового контролю. Прерогативою казначейської системи стало забезпечення ефективного контролю за цільовим, раціональним використанням бюджетних коштів, що сприяло досягненню необхідної відповідності касових видатків нормам, встановлених законом про бюджет на поточний фінансовий рік. Крім того, в Бюджетному кодексі визначено, що обсяг прийнятих зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів, оплата яких проводиться за рахунок коштів бюджету, повинен відповідати обсягу доведених до них бюджетних асигнувань; встановлена відповідальність розпорядників та одержувачів бюджетних коштів за їх цільове використання.

Разом з тим бюджетне законодавство містить окремі положення, що не становлять цілісної нормативної основи для правового регулювання казначейського контролю в рамках органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджету. Такий стан багато в чому пояснюється відсутністю концепції державного фінансового контролю, а також нормативно-правового акта, що закріплює найбільш загальні концептуальні засади державного фінансового контролю, що розвиваються в законодавстві по окремих його видах (бюджетному, валютному, податковому і т.д.).

Для з'ясування особливостей казначейського контролю насамперед необхідно мати чітке уявлення про сутність відповідного терміну. В свою чергу для характеристики сутності казначейського контролю з точки зору концептуального підходу необхідна систематизація основних принципів, цілей, завдань, об'єкта, предмета, методів, форм. Аналіз понятійно-термінологічного апарату казначейського контролю робить актуальним проведення чітких меж між видами, формами, об'єктом, суб'єктом і методичними прийомами казначейського контролю.

Предметом казначейського контролю є кошти державного та місцевих бюджетів як на етапі їх формування, так і на етапах розподілу і використання; фінансові ресурси, що виділяються у вигляді субсидій, субвенцій та інших міжбюджетних трансфертів, що мають цільове призначення і надаються з державного бюджету місцевим бюджетам

Об'єктом казначейського контролю є фінансово-господарські операції, що проводяться розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів; виконання кошторисів бюджетних установ; ведення зведеного реєстру

учасників бюджетного процесу; ведення бюджетного обліку; складання та подання звітності за операціями з бюджетними коштами.

Державна казначейська служба України як інструмент реалізації основних принципів державного фінансового контролю базується на єдності правової бази, грошової системи, порядку ведення обліку і звітності.

Розглянемо докладніше організацію казначейського контролю, необхідність і важливість якого визначається його місцем в загальній системі органів державного фінансового контролю за державними фінансами. Місце казначейського контролю в системі фінансових дисциплін характеризується тим, що це міжгалузева функціональна фінансова дисципліна, виникнення якої обумовлено необхідністю задовольняти потреби практики в казначейському контролі як спеціалізованої функції управлінської діяльності. Виходячи з цього, можна говорити про специфічні цілі, завдання, функції, види, форми та методи здійснення казначейського контролю.

Казначейському контролю як особливій сфері наукових знань притаманний певний метод дослідження її специфічного предмета. Під методом казначейського контролю слід розуміти способи, шляхи досягнення даного виду контролю - ефективного і цільового формування та витрачання державних фінансових ресурсів. Особливість казначейського контролю полягає в тому, що метод його проведення - санкціонування, тобто він проводиться на стадії попереднього використання бюджетних коштів і є попереднім і поточним. Казначейський контроль не заснований на звітах і підсумкових результатах, а відбувається в самому процесі виконання бюджету і дозволяє не тільки проаналізувати порушення, а головне не допустити або запобігти його. При застосуванні методу казначейського контролю враховуються вимоги законності, достовірності, доцільності та ефективності бюджетних витрат, а також вимоги бюджетного обліку, методологічних прийомів економічного аналізу та іншої інформації в поєднанні з дослідженнями фактичного стану об'єктів контролю.

У процесі контролю за цільовим витрачанням бюджетних коштів органи Державної казначейської служби України здійснюють попередній контроль на стадії санкціонування дозволу на витрачання бюджетних коштів; поточний контроль у процесі оплати рахунків розпорядників та одержувачів бюджетних коштів; наступний - на стадії складання бухгалтерських балансів та звітів про виконання бюджетів.

В основі методики казначейського контролю лежить нормативний підхід, тобто перевірка бюджетної організації на предмет дотримання правил фінансових і господарських операцій з бюджетними коштами. Досягнення своїх цілей казначейський контроль забезпечує тільки йому притаманними способами із застосуванням спеціальних джерел даних і прийомів нормативно-правового, документального, логічного і облікового контролю. Казначейський контроль на відміну від інших видів контролю (фінансового, бюджетного, податкового, митного та ін.) має обмежений спектр діяльності, оперує технологією проходження бюджетних коштів через систему рахунків, що відкриті в органах казначейства, і процедурою превентивного контролю при касовому виконанні бюджетів.

Таблиця 1. Довідка щодо попереджень про неналежне виконання бюджетного законодавства розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів

№ п/п	Показники	2015	2016	2017
1.	Попереджено порушень бюджетного законодавства, допущених розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів всього:			
	кількість	11012	12375	15637
	млн.грн	3679,5	5114,5	8703,1
2.	У тому числі: з виконання державного бюджету:			
2.1	в процесі взяття або реєстрації зобов'язань, фінансових зобов'язань, кількість	2186	2531	2859
	млн.грн	1992,9	1612,9	3554,8
2.2	при прийнятті до виконання платіжних доручень, кількість	138	160	127
	млн.грн	105,6	107,2	35,3
3.	з виконання місцевих бюджетів:			
3.1	в процесі взяття або реєстрації зобов'язань, фінансових зобов'язань, кількість	8084	9022	12176
	млн.грн	1552,4	3330,7	4902,8
3.2	при прийнятті до виконання платіжних доручень, кількість	604	662	457
	млн.грн	28,6	63,7	210,2
4.	Інші випадки порушень бюджетного законодавства, кількість	5405	5506	6703
	млн.грн	6774,5	16236,1	10964,9

В даному контексті важливе методологічне значення має принцип превентивності казначейського контролю. Якщо органи державного фінансового контролю виконують превентивні перевірки періодично, то органи казначейства на попередній і поточній стадіях проводять суцільний і безперервний контроль за бюджетними коштами, що виводить його на новий якісний рівень. Такий підхід дозволяє своєчасно виявляти і попереджувати порушення бюджетного законодавства, призупиняти спроби нераціонального та неефективного використання бюджетних коштів. Однак контроль не може обмежуватися тільки реєстрацією окремих вад. Вважаємо, основне призначення контролю повинно полягати в забезпеченні органічного поєднання попередження, виявлення й ліквідації вад та порушень. З цієї метою при здійсненні касових видатків працівники

ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ ТА КРЕДИТ

казначейства перевіряють всі бухгалтерські, фінансові та інші документи, що підтверджують право та законність проведення витрат. У випадку виявлення порушень складається попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства з вимогами усунення виявлених порушень. Так, органами Казначейства України у 2015 року попереджено 11012 порушень бюджетного законодавства допущених розпорядниками та одержувачами коштів державного та місцевих бюджетів на загальну суму 3 679,5 млн. грн, у 2016 року попереджено 12 375 порушень на загальну суму 5114,5 млн. грн, у 2017 року за оперативними даними попереджено 15 637 порушень на загальну суму 8703,1млн грн. (Табл.1)[4].

Слід зазначити, що зростання кількості та обсягів попереджень є, з одного боку, негативною тенденцією порушень бюджетного законодавства, що могли відбутись, а з іншого, свідчить про результативну роботу органів Державної казначейської служби з виявлення подібних випадків та попередження їх настання.

У 2015 року розпорядниками та одержувачами коштів державного та місцевих бюджетів усунуто 10 711 порушень бюджетного законодавства на загальну суму 3 544,8 млн. грн, у 2016 року усунуто 11 833 порушення бюджетного законодавства на загальну суму 4 877, 5млн.грн, у 2017 року усунуто 15203 порушень бюджетного законодавства на загальну суму 7 791,8 млн. грн. (Табл.2) [4].

Таблиця 2. Усунуто порушень бюджетного законодавства

№ п/п	Показники	2015	2016	2017
1.	Усунуто порушень бюджетного законодавства, кількість	10711	11833	15203
	млн.грн	3544,8	4877,5	7791,8
2.	У тому числі: з виконання державного бюджету:			
2.1	в процесі взяття або реєстрації зобов'язань, фінансових зобов'язань, кількість	2152	2441	774
	млн.грн	1910,6	1489,6	3436,6
2.2	при прийнятті до виконання платіжних доручень , кількість	137	159	111
	млн.грн	105,5	106,7	32,9
3	з виконання місцевих бюджетів:			
3.1	в процесі взяття або реєстрації зобов'язань, фінансових зобов'язань, кількість	7826	8583	11871
	млн.грн	1502,1	3218,8	4132,0
3.2	при прийнятті до виконання платіжних доручень , кількість	596	650	447
	млн.грн	26,6	62,4	190,3
4.	Інші випадки порушень бюджетного законодавства, кількість	5025	4866	6168
	млн.грн	1819,7	4492,3	8219,9

Наведені дані свідчать про те, що органи Казначейства України, здійснюючи попередній і поточний контроль у процесі обслуговування бюджетних коштів, по суті здійснюють запобіжний захід щодо можливих зловживань і порушень у використанні бюджетних коштів розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів. Органи Державної казначейської служби України створили механізм контролю, який забезпечує достатньо високу ступінь виявлення і попередження фінансових порушень.

В умовах застосування казначейського методу виконання бюджетів органи Казначейства України практично налагодили механізм контролю, що забезпечує досить високу ступінь виявлення і припинення фінансових порушень. При цьому не можна не враховувати той факт, що ефективність казначейського контролю щодо попередження нецільового витрачання коштів залежить і від якості його проведення, в значній мірі визначається кваліфікацією, відповідальністю, уважністю і принциповістю фахівців органів Казначейства, які здійснюють контроль, з одного боку, і професійною компетенцією головних бухгалтерів і фахівців бухгалтерій бюджетних установ, з іншого боку.

Слід зазначити, що казначейський контроль базується на великій кількості тісно пов'язаних контрольних процедур, чітке виконання яких забезпечує системність, поелементність, попередність, динамізм, оперативність, результативність, що перетворюють його в складову управління бюджетним процесом [5, с.148].

Системність контролю полягає в тому, що здійснювані казначейством контрольні дії не відокремлені одна від одної, а сформовані в єдину систему, функціонування якої спрямовано на досягнення однієї мети і проявляється у виконанні кожним територіальним органом казначейства делегованих йому завдань і забезпечується взаємодією різних рівнів органів казначейства.

Системність контролю логічно базується на його суцільності, тобто охопленні контролем усіх операцій і рішень пов'язаних зі здійсненням бюджетних видатків. Варто зауважити, що казначейський контроль за своєю природою унеможливорює вибірковість.

Важливою рисою казначейського контролю є його поелементність. Тобто контроль, спрямований на окремо взятий елемент системи - показники кошторисів, плани асигнувань, суми взятих зобов'язань, перераховані кошти, здійснені видатки, обсяги доходів тощо. Контролюючи кожний такий елемент означає не тільки наглядати за станом фінансових ресурсів, а й управляти ними.

Однією з ключових рис здійснюваного у процесі обслуговування бюджету казначейського контролю є його попередність. Вона базується на тому, що переважно більшість контрольних процедур, які проводять органи казначейства, має попередній характер, контрольні ж дії ретроспективного характеру зустрічаються

досить рідко. Це співвідношення у практичному застосуванні двох згаданих видів контролю, власне, й характеризує існуючу систему казначейського контролю.

Важливою характеристикою сучасного контролю у процесі казначейського обслуговування державного бюджету є його динамізм. Таку можливість контроль отримав лише тоді, коли став здійснюватися єдиним органом – Державною казначейською службою України, що взяла на себе відповідальність за казначейське обслуговування державного та місцевих бюджетів в цілому.

Застосування таких підходів забезпечує ефективність казначейського контролю, його органічність та дієвість.

Таким чином, казначейський контроль, з точки зору автора, - це різновид здійснюваного спеціально уповноваженим виконавчим органом державної влади відповідно до законодавчо наділеними повноваженнями в бюджетному секторі економіки державного фінансового коштів за реалізацією державної бюджетної політики, ефективним управлінням доходами і витратами, державними позабюджетними фондами в процесі виконання бюджету, підвищенням оперативності у фінансуванні державних програм, надходженням, цільовим, економним витрачанням державних і місцевих коштів. Дане визначення дає загальне уявлення про специфіку і сутність категорії «казначейський контроль» і потребує правового закріплення на законодавчому рівні.

Теоретичне осмислення сутності казначейського контролю дозволило зазначити, що казначейський контроль, відображаючи рух державних фінансів, проявляється в перевірці повноти, своєчасності зарахування та перерахування доходів від податків, зборів та інших надходжень в бюджетну систему України та витрачання їх за цільовим призначенням. У той же час даний вид контролю здійснюється через діяльність органів казначейства незалежно від суб'єктів господарювання. Це дозволяє суспільству визначити, чи вчасно бюджетні кошти надходять в розпорядження суб'єктів господарювання і наскільки ефективно та результативно використовуються.

Узагальнюючи викладене, з точки зору системного підходу можна виділити наступні елементи механізму казначейського контролю: (табл.3)

Таблиця 3. Елементи механізму казначейського контролю

№ п/п	Елементи	Зміст елементів
1.	Принципи	Основні правила, що застосовуються при проведенні казначейського контролю
2.	Предмет контролю	кошти державного та місцевих бюджетів як на етапі їх формування, так і на етапах розподілу і використання, фінансові ресурси, що виділяються у вигляді субсидій, субвенцій та інших міжбюджетних трансфертів, що мають цільове призначення і надаються з державного бюджету місцевим бюджетам
3.	Об'єкт контролю	фінансово-господарські операції, що проводяться розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів що уповноважені на витрачання бюджетних коштів у відповідності з встановленими цілями, система бухгалтерського обліку та звітності про виконання бюджетів, бюджетне законодавство
4.	Суб'єкт контролю	Система органів Державної казначейської служби України
5.	Метод контролю	Санкціонування
6.	Процес контролю	Порядок дій при санкціонуванні операцій по сплаті платіжних доручень коштами бюджетів
7.	Технологія контролю	Чітка послідовність контрольних дій по етапам і термінам - системність, поелементність, суцільність, динамізм, оперативність, результативність.
8.	Форми контролю	Попередній, поточний та наступний
9.	Результат контролю	Виявлення або попередження порушень бюджетного законодавства
10.	Оцінка результативності контролю	Методологічні інструменти, що дозволяють оцінити ефективність казначейського контролю: адміністративні, економічні, соціально-психологічні

Доцільно зазначити, що цілісне уявлення про результативність державного казначейського контролю повинно виходити з узгодженості його завдань з перспективними цілями бюджетної політики держави, впливу зовнішніх та внутрішніх факторів.

При подальшому розвитку теоретико-методологічних основ казначейського контролю особлива увага повинна бути приділена таким напрямкам, як:

- розробка методичного забезпечення організації більш ефективного попереднього і поточного контролю за цільовим і раціональним витрачанням коштів бюджетними організаціями з використанням сучасних інформаційних технологій для автоматизованого виявлення відхилень і помилок в фінансових документах розпорядників та одержувачів бюджетних коштів від встановлених нормативів;

- вдосконалення механізмів мобілізації, обліку та використання бюджетних коштів;

- розробка методичного забезпечення стандартизації процедур контролю та методичних документів контролю;

- визначення методів оцінки ефективності казначейського контролю.

Висновки. Аналіз результатів дослідження показав, що далеко не всі важливі аспекти інструментарію впровадження казначейського контролю нашли відображення у працях науковців. До сьогодні не існує єдиного

ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ ТА КРЕДИТ

підходу до визначення його сутності, розуміння відмінностей від інших видів фінансового контролю. Продовжуючи науковий пошук, доцільно зосередитися на прийомах використання казначейського контролю як практичного інструментарію забезпечення ефективного управління бюджетними коштами.

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України станом на 08.07.2010 № 2456-VI. зі змінами та доповненнями – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>.
2. Положення про Державну казначейську службу України : Постанова КМУ від 15 квітня 2015 р. № 215 – Режим доступу : www.treasury.gov.ua/main/file\164442\file\UPU/
3. Бюджетна система: підруч./ за науч. Ред. В.М.Федосова, С.І. Юрія. – К. : Центр учбов. Літератури, Тернопіль; Екон.думка, 2012. – 871 с.
4. Офіційний сайт Органів Державної казначейської служби України Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reasury.gov.ua/main/uk/mapresurs/>.
5. Державні фінанси: Підручник. За ред. А.А. Мазараки: У 5-т. - Т.5. Державний фінансовий контроль. – К. : Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2007. – 303 с.

References

1. Byudzhethnyy kodeks Ukrayiny stanom na 08.07.2010 № 2456-VI. zi zminamy ta dopovnennnyamy : <http://zakon2.rada.gov.ua/>.
2. Polozhennya pro Derzhavnu kaznacheys'ku sluzhbu Ukrayiny :Postanova KМУ vid 15 kvitnya 2015 r. № 215 : www.treasury.gov.ua/main/file\164442\file\UPU/
3. Byudzhethna systema: pidruch./ za nauch. Red. V.M.Fedosova, S.I. Yuriya. – K.; Tsentri uchbov. literatury; Ternopil'; Ekon.dumka, 2012. – 871 s.
4. Ofitsynyy sayt Orhaniv Derzhavnoyi kaznacheys'koyi sluzhby Ukrayiny: <http://www.reasury.gov.ua/main/uk/mapresurs/>.
5. Derzhavni finansy: Pidr/ Za red.A.A.Mazaraky: U 5-t.- T.5.Derzhavnyy finansovyuy kontrol'. – K.; Kyiv.nats.torh.-ekon.un-t,2007. – 303 s.

ДАНИ ПРО АВТОРА

Микитюк Ігор Сергійович, к.е.н., доцент кафедри фінансів
Київський національний торговельно-економічний університет
e-mail: mikityuck@ukr.net

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Микитюк Игорь Сергеевич, к.э.н., доцент кафедры финансов
Киевский национальный торгово-экономический университет
e-mail: mikityuck@ukr.net

DATA ABOUT THE AUTHOR

Mykytyuk Igor, PhD in Economics, Associate Professor of Finance
Kyiv National University of Trade and Economics
e-mail: mikityuck@ukr.net

УДК 336.767

DOI: 10.5281/zenodo.1220703

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІРО БАНКУ АСТАНИ

Нічкасова Ю.О.

Ключові слова: первинне публічне розміщення акцій, капітал, акція, ціна розміщення, передумови, критерії ефективності.

ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ИРО БАНКА АСТАНЫ

Нічкасова Ю.О.

Предметом исследования является оценка эффективности использования первичного публичного размещения акций, как инструмента фондового рынка, для привлечения капитала на условиях бессрочности и безвозвратности.

Целью исследования является анализ практического опыта первичного публичного размещения акций на примере Банка Астаны, который может являться пилотным проектом для расширения практики долевого финансового инструмента на национальном фондовом рынке Казахстана.

Методы: эмпирический и теоретические методы, в том числе экономическое наблюдение, анализ и синтез, методы группировки и сравнения, методы финансового анализа, системный подход к явлениям и процессам, математическое моделирование и прогнозирование, статистический анализ.